

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. I. Vt acquiescas omnibus rerum euentibus, certò statuendum est omnia
à Deo dirigi, & maxima de eius Prouidentiâ, habenda existimatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

de Dei Providentiâ, opinionem conceperimus. Hâc enim qui imbutus est, quid quæso, molestiæ persentiscet, ut approbet omnia, suumque quod nullum esse videt iudicium, subiiciat Diuinæ menti? hoc ubi à se impetrarit humanus animus, nihil erit, quod cum magnopere conturbet, ubi quod conturbare poterat, rectâ, magnâque ratione euenisse iudicarit. Itaque ut rem promoveam, ostendam primò, magnam illam de Deo opinionem, componendis animis profus esse necessariam. Deinde eam excitare ut incipiam, instrumenta tantummodò considerabo attentius, quæ Deus, magnus ille vniuersi Gubernator, dirigendæ naturæ adhibet, ex quibus utcumque magnitudinem, sapientiam providentiâque Dei patefaciam, quantum nempe opinioni illi, existimationique quam quæro efformandæ sufficiet.

S. I.

Vt acquiescas omnibus rerum euentibus, certò statuendum est omnia à Deo dirigi: & maximam de eius Providentiâ habendam existimationem.

*Nati mü-
dus est s
mils: nihil
in eo stabi-
le, &
quiesum.*

EA, quæ de nauibus, nauigationeque instituta est comparatio non ita mihi displicuit, quin eam rursus, si veniam datis Auditoribus, adhibiturus sim, ut quasdam, quæ occurrerunt, cogitationes fusiùs explicem, ac declarem: Similitudo enim in plurimis mirè conuenit cum rerum humanarum usu quotidiano, prout præcedenti tractatu dicere incepi. Quid enim mare, quid fluctus, quid æstus, quid recessus vndarum, quid instabiles venti aliud denotant, quàm inconstantiam rerum earum, & euentuum, qui per momenta singula, aut à naturâ, aut à maleuolorum impudentiâ, aut ab amicorum fauore, aut ab eâ, quam vulgus Fortunam vocat, instabilitate, & imperio in'eruntur? iam verò illa nautarum quaquauersum discurrentium sollicitudo, nunc malos summâ celeritate conscendentium, nunc in nauis descendendum ima, nunc vela expandentium, nunc contrahentium labores, nonne dilucidè exprimunt sudores hominum, grauesque curas? Ah! ut toti sunt mortales in explicandis velis ventisque captandis! quantum eheu laboratur, ubi se fauoris

ris

ris aut lucri vel minima ostentat aura; omnia tumultibus tunc complentur, discurritur vndique; sudant, æstuant vniuersi. Rursum vela videas nunc distenta vento, nunc vento destituta diffluere; nunc omnibus simul velis supparisque conceptas auras, volucris instar ratem ferre; nunc vnico eoque minimo delatam velo, repere videas; & nunc quidem recto tramite, nunc obliquo, numquam eodem tenore, semper alio. Quid tam dilucidè humanos casus exprimat, vicissitudinesque rerum alias semper atque alias? modò omnia prospero feruntur vento, modò medio, modò aduerso. Hodie non nisi victoriæ, calamitatum eras nunciij afferuntur; iam res publicæ & priuatæ lætæ sunt & florida, iam tristes pessumdata & subuersæ; qui modò summitatem mali conscenderat, & carthesium sublimis tenebat omnibus spectabilis, iam trans a perambulat; qui paulò ante ad clauum sedebat, & à quo pendebant omnia, exauctoratus iam, sentinæ exhauriendæ admouet manum, quâ clauum gessit. Ita sunt res humanæ; & si tibi ipsi applicare rem volueris, eandem sanè in animo tuo instabilitatem reperies; cogitationes inquam modò amplas, modò dimissas, modò ad magna extendentes sese, modò contractas, viles & humiles; latas modò, modò tristes; modò plenas bonâ spe, modò omni fiduciâ destitutas; semper alias, rarò constantes sibi.

2. Hæc cum ita sint, inquires, semperque sic fuerint; quam quæso quietem animo concipiet is, qui tantam volubilitatem rerum attentius considerat? Vbi pedem figet immorus vt sit? In Deo solo dicebam heri, in Naucleri totam hanc machinam dirigentis arte & industriâ: ita Diuinum Numen appellat Theodoretus, *summum videlicet illum Dominum nauis huius, mundi videlicet sapientissimum Gubernatorem*; comparationemque institutam suâ auctoritate confirmat. Non secus ergo, tot inter rerum euentuumque varietates, in Deo figenda est fiducia, securus vt sis, quàm viatores solent nauicularij peritiæ acquiescere, tum cum nauis tota feruet variis epibatarum discursationibus & tumultu.

3. Verùm vtcumque comparatio quam nauis inter, vniuersique gubernationem institui, in plurimis vtrique conueniat, neque adeo ipsi Theodoro displiceat, multum tamen inter vtrumque directorem est discriminis; & vti omnis, ita & hæc non parum claudicat comparatio. Nauicularij enim ars tota in hoc sita est,

mobup

D

vt se

Vitam
quæto in
animo,
naucleri
artificio
acquiesce-
dum est.

Quod ma-
iorem in
Deo locum
habet vt-
pote qui nō
tantum
uentis vti.

Theo-
retus O-
rat. 6. de
Prouid.

sed & eos
pro suo libi-
tu possit
efformare.

vt se auræ accommodet, æstui obsequatur, & vela prout venti ferunt porrigat. Industriæ verò illius est, datâ æstus ventorumque opportunitate vti pro suo commodo, & pro velorum nauifque conditione. Verùm nec ventis potest ipse modum ponere quantumcumque peritus ventorum, neque vela ipsa extendere, si exigua sint, neque mali si iustò breuior, neque naui, si ob nimiam paruitatem à maris impetu obruenda, augere molem. At verò vniuersi Gubernator Deus, præterquàm quòd eâ polleat industriâ, vt nullum non euentum in suam rem commodumque possit deflectere, præstitutoque fini accommodare, id habet eximium, quòd ventos omnes in manu habeat, eosque possit pro suo libitu moderari, quòd si hæc naui minùs sit accommoda, eam illico aut minuere aut augere si vult, potest. quòd si secundus ventus minùs conueniat, aduersum certè concitare in manu eius est; si siccitatem fini præstituto videat officere, præsto sunt pluuiæ; denique si malis minùs proficit, adsunt volenti illico bona, omnia ad nutum imperantis prompta & expedita. Nam ipse dixit & facta sunt; ipse mandauit & creata sunt. Quæ Psal. 33. cum ita sint, vt verè sunt, nescio sanè quid dicam: aut paruam de Deo opinionem habere necesse est homines, parum ipsi fide re, parum credere; aut immeritò sanè, præterque rationem omnem, tam facilè perturbantur.

Neque tamè vt Deo acquiescas, singulorum qua agit, nascenda est ratio.

Hoc inde suam habet originem, inquires, quòd Diuina consilia ignoremus, nec quòd singula vergant in promptu sit percipere. Verùm, ita me Deus amet, an vt Deo me credam mea que omnia, singulorum quæ tanta Mens temperat agitque, rationes percipere necesse est me? neque sufficit id me scire, ab ipso esse & dirigi omnia? Quasi verò acquiescere non possit viator Naucleri sui peritiæ, nisi singulorum quæ totâ naui aguntur ex gubernatoris imperio, ab ipso gubernatore penitus & veluti à fundamentis edoceatur. Vt ergo mortalis ego homo magnam de Diuinâ Prouidentiâ concipiam opinionem, rationem omnium mihi dare cogetur Deus, & cur mundum sic construxerit, & cur eo quo construxit modo, & cur tot homines & non plures paucioresque creauit, & cur hos quidem corporeos, Angelos verò incorporeos, & cur modò pluat, modò ningat, cur singulorum temperamenta ita disposuerit, denique cur omnia sic eueniant prout videmus euenire; singulorum inquam rationem, & quidem

quidem bene exactam reddere debet Deo, ut sapienter eum agere mihi persuadeam? Demens profecto sum, hoc si velim, Nam præterquam quod rationum omnium, ut quæ infinitæ sunt, concipiendarum capax minimè sum, unicam ut mihi penitus faciam satis, rationem video sufficere, quæ quidem in certâ & infallibili Fide & ratione fundata sit, magnam inquam quam mihi formo, de Deo opinionem.

5. Hanc sibi efformare, est Deum colere & quidem cultu præcipuo. Mirum id vidisse, medias inter tenebras, Ethnicum Epicetum. *Religionis erga Deos immortales*, inquit, *precipuum illud est, rectas de eis habere opiniones.* & ne dubium vllum relinquatur, de quibus agat opinionibus, subiungit illico, *ut sentias & eos esse, & bene iusteq. administrare omnia.* vnde illud consequitur: *parendum esse eis, & omnibus iis que fiunt acquiescendum, & sequendum vltro, ut que à Mente præstantissimâ regantur.* Hoc verò pulchrè exponit Epicetum Commentator Simplicius. *Sive quis enim Deos esse non censet; sive cum sint non consulere rebus humanis; sive cum & sint & rebus humanis consulant, id tamen & iniuste & imprudenter facere opinatur; is neque colet & venerabitur eos, neque illorum actionibus subscribet ac parebit, ut ab optimo consilio profectis.* Quòd si verò hoc mihi persuafero, præstantissimam esse Dei mentem quâ regor, quid ego miser homuncio me contorqueo, quasi malè mecum agatur, aut quasi meliùs ego disponere possim quæ me concernunt; homo ignarus omnium, miserum animal, nullius aut frugis aut rei? cur ergo non acquiescam præstantissimæ illi Menti, amens ego & demens, si mentis tantæ præstantiam agnosco, magnamque de eâ habeam opinionem?

Tantum magna de eius Providentia habenda est opinio.

6. Hæc ergo, ut videtis, tranquillitatis nostræ fundamentum est: hæc à nobis exigenda, ut nobis benè sit & quietis esse detur. Neque enim quam de se habeamus opinionem magnopere curat Deus, neque an obmurmures an vero approbes multum Dei interest, ut rectè Epicetum Commentator, quem dixi, Simplicius; benè tamen sentiri de se vult Deus, ut benè sentientibus benè sit.
- Non quod his egeat Deus, inquit, neque enim probitate nostrâ (id est approbatione) eget, neque rectis de se opinionibus: sed nos per hæc pro eâ mensurâ que nobis conuenit, illustrationis Diuine facti capaces, Deum suscipimus si digni sumus. Quid dici potest hæc in

Hæc opinio magnus est Dei cultus. Et si quid licitum non sit primæ fundamentum.

Simpl. in locum dicti Epicet

re illustrius? sic vectoribus viatoribusque prodest ea, quam de magistro navis habent, opinio, parum cæteroquin curante male nē an probē de se sentiant, nec quidquam eorum iudicis celsuro aut daturo. Nobis certē consulimus, dum non humiliter, sed altē de Deo & eximie sentimus: primaque, quam veluti omnis tranquillitatis hoc est gaudij basim, fixam ratamque opinionem statuere est necesse, hæc est; Deum & quidem solum esse qui moderetur vniuersa. Hæc certē opinione imbutus, gratanter omnia excipies, certus quod *Deum suscipis*. Neque molesta an sint, an iucunda curabis magnopere; nam vt vt sunt, à Deo sunt; sic ea dum suscipis, *Deum suscipis*. Et quamuis rationem euentus maligni aut prosperi non percipias, imò & rationi videatur aduersus, resque tuas liquido retroagere, non credes ipsemet tibi; hæc tantum ratione nixus, ita visum est Gubernatori navis & Magistro Deo, *Deum suscipio*, & salua sunt omnia. In hæc itaque magnā & ingenti opinione bene firmandā, vt videtis, summa stat rei, totumque tranquillitatis adipiscendæ fundamentum.

§. II.

Vt autem opinionem magnam de Deo efformes, non est necesse singulares omnium Decretorum scire causas; sufficit vniuersalis de Dei prouidentia cognitio. quod primò in comparatione viatorum de Naucleri peritia iudicio efformando ostenditur.

Singularia
Decretorum
Dei ratio-
nem nō esse
expositā
demonstra-
tur.

AT verò vt opinionem hanc in animis nostris excitemus, illud prius dicendum est, non idcirco necessarium esse rerum omnium, aut certē multarum rationes sigillatim perspectas habere, vnde de Diuinā Prouidentia præclarum apud nos ipsos iudicium feramus. Nam præterquam quòd particularis illius scientiæ capaces non simus, vt deinceps sigillatim ostendam, illud video scientiam illam, huic opinioni excitandæ, neutiquam esse necessariam. Magno certē nostro bono; nam vt rectē Paulus magnus cæteroquin Diuinorum mysteriorum indagator, *Incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius*: non ratione

Ad Rom
12.